

Enyorar Olof Palme?

Deu anys després de l'assassinat del primer ministre suec, la socialdemocràcia europea sembla profundament incòmoda enmig de l'evolució social i econòmica d'Europa.

Quan, el 28 de febrer de 1986, un —encara ara— desconegut descarregava les bales d'una Smith & Wesson 357 Magnum sobre Olof Palme a la sortida d'un cine, d'Estocolm, Mikhaïl Gorbaxov a penes havia iniciat el procés de la *perestroika*. Era temps de guerra freda. Palme, un apòstol de la distensió i dels ponts entre l'Oest i l'Est, i la socialdemocràcia, la doctrina política que, a l'Europa occidental, aixoplugava els crítics d'ideologia podríem dir-ne simètrica: no al socialisme real, no als excessos del capitalisme liberal.

Potser Olof Palme —que, amb cinc anys, ja parlava rus, alemany i francès, a més de suec— hauria sabut trobar les paraules adequades quan aquella estructura bipolar amb aparença d'eternitat va començar a esfondrar-se el 9 de novembre de 1989.

Però Palme no ha pogut presenciar les vertiginoses transformacions que enca-

Olof Palme. El 1985 va visitar Barcelona.

ra no han cessat des de la caiguda del mur de Berlín.

Es deia aleshores que la socialdemocràcia seria la xarxa que amortiria el cop a unes societats àvids de l'a-

bundància occidental però no gens preparades per assumir-ne les servituds. Les primeres eleccions democràtiques, a l'Alemanya de l'Est, la primavera del 1990, van proporcionar al món l'evidència brutal que no hi havia massa lloc per a les subtilitats: els electors es llençaven encantats als braços de qui els prometia el pas més ràpid cap al paradís intuït durant 45 anys

a l'altra banda del mur.

Absència de l'enemic de referència: el "final de la Història", la mort de les ideologies. Què hauria fet i dit Palme, ell que opinava de tot? En qualsevol cas, amb Palme o sense és improbable que l'evolució de l'Europa de la postguerra hagués estat gaire diferent. Però, en aquests moments en què qui més qui menys ha interioritzat almenys una part de les teories de Francis Fukuyama, Europa troba a faltar referències de pensament que es neguin a assumir el determinisme intel·lectual que sembla paralytizar les línies d'acció dels diferents governs europeus.

Més estat o menys estat; política social o retalls en les prestacions en un context de crisi de l'estat del benestar: úniques alternatives de poder en una Europa que, a empentes i rodolons, s'acosta a l'horitzó incert dibuixat a Maastricht. Com el tradicional —i desideologitzat— debat entre Demòcrates i Republicans als Estats Units, com allò que a França s'anomena el "pensament únic", la gestió de les xifres macroeconòmiques aca-para les energies dels governs.

Olof Palme podria haver estat força útil en aquests temps de transició cap a algun lloc. Potser justament perquè, d'ideòleg, en tenia ben poc.

Jordi Ferrerons (París)

Maastricht, crisi de l'estat del benestar... Què hauria fet i dit Olof Palme?